

UN GÂND DESPRE ACADEMICIANUL ȘTEFAN BĂLAN

Nicolae Șt. NOICA¹

ABSTRACT: There is expressed the need for models for the young generation. There are remembered some of acad. St. Bălan's civil engineering and university life accomplishments, also the history of author's reinforced concrete testing of beams from an ancient building in Bucharest. Activity in engineering seismology is emphasized.

KEYWORDS: civil engineer, Braila, Polytechnic School Bucharest, acad. Stefan Bălan, seism

Cu câțva vreme în urmă se discuta la televiziune despre trăsăturile caracteristice ale românilor. Se spunea că nouă ne lipsesc modelele de urmat de cei tineri. Eu cred că dimpotrivă avem modele, dar ne trebuie disponibilitatea să le recunoaștem și să vorbim despre ele.

Și un astfel de model a fost Academicianul Ștefan Bălan de la a cărui naștere comemorăm astăzi împlinirea a 100 de ani.

S-a născut la 1 ianuarie 1913 la Brăila. După terminarea liceului se înscrie la Școala Politehnică din București, Facultatea de Construcții, pe care o absolvă în anul 1936, în mod strălucit, cu distincția „Magna cum laude”.

Și-a început activitatea inginerescă proiectând și executând o serie de lucrări de construcții civile și industriale.

Rețin dintre primele sale lucrări, numai proiectul depoului pentru tramvaie din Șoseaua Panduri realizat pentru Societatea Tramvaie București. Proiectul a fost întocmit de inginerul Victor Popescu și ing. Ștefan Bălan sub atenta supraveghere a prof. ing. Gh. Em. Filipescu care era și director general al STB. Soluția aleasă a fost aceea a unui acoperiș din beton armat, alcătuit dintr-o suprafață subțire cilindrică de 10 cm grosime, având 30m deschidere și travee 10m. Execuția a fost încredințată antrepriizei inginerului Liviu Ciulley, iar supravegherea lucrărilor a aparținut ing. A. Beleş colaborator al lui Ciulley și proiectanților.

---

¹ Inginer, vicepreședinte al Diviziei de Istoria Tehnicii a CRIFST al Academiei Române.

Gh. Em. Filipescu, Liviu Ciulley, A. Beleş, V. Popescu, iată personalitățile alături de care se va forma Ștefan Bălan.

În învățământul superior, Ștefan Bălan și-a început activitatea ca asistent al distinsului profesor Cristea Mateescu. Dânsul va parcurge toate treptele ajungând profesor de mecanică teoretică și șef de catedră.

În întreaga sa activitate de dascăl, de mai bine de 45 de ani, a dovedit calități pedagogice remarcabile, ținând cursuri deosebite și apreciate de studenți.

Mi-l amintesc pe profesorul Ștefan Bălan când a ținut prelegerea de deschidere a cursului de mecanică la seria mea (era în 1965), dânsul fiind atunci Ministru al Învățământului.

M-a impresionat ținuta pe care o impunea și preocuparea de a-și expune clar și simplu cursul.

Pe profesorul Ștefan Bălan l-am cunoscut mai bine în anii '80. Începusem să fiu preocupat de istoria construcțiilor. Mă primea în locuința sa din Drumul Sării pe care și-o realizase în anii 1938/39 ca tânăr inginer cu ajutorul creditului ipotecar. Acolo în biroul său de la etaj îmi împărțea din tainele meseriei noastre, vorbindu-mi adesea și de marile noastre personalități. Eram surprins de căldura și dragostea cu care vorbea despre ei.

La începutul anului 1984 o veste a zguduit orașul, se hotărâse demolarea Spitalului Brâncovenesc, una din cele mai vechi clinici medicale. Aflasem din cartea ing. E. Prager, *Betonul Armat în România*, că la construcția spitalului în anul 1904, marele prof. ing. Elie Radu folosisse betonul armat la planșee pentru prima oară la o construcție socială în țara noastră. De altfel era perioada de pionerat a acestui material.

M-am hotărât atunci să extrag două grinzi de beton de 8 m lungime cu placa aferentă de la planșeul etajului I. M-a susținut atunci atrăgându-mi atenția să fiu prevăzător și chiar și cu sprijinul Inspectorului General pentru Calitatea Construcțiilor, ing. Slătescu. Am extras grinzile, iar pe una am încercat-o la rupere la INCERC în martie 1984.

Rezultatele acestei încercări (B 300 la 1904 și rupere la un coeficient de siguranță 3 față de proiect) au pus în evidență calitatea și grija cu care se făcuse lucrarea.

Grație Acad. Ștefan Bălan, aceste rezultate le-am prezentat la Academie la sesiunea CRIFST în anul 1984. A fost prima mea comunicare „Betonul armat într-o grindă de beton armat – 1904 – realizată la o construcție socială”.

Astăzi când vă prezint aceste gânduri, evenimente cu care ne confruntăm vin să aducă încă o mărturie, dacă mai era nevoie, a utilității practice a vieții și operei înaintașilor noștri și în particular a Acad. Ștefan Bălan.

Nu putem să ne apărăm împotriva cutremurelor decât cunoscând evoluția lor și comportarea structurilor pe care le-am proiectat de-a lungul timpului. Nu putem consolida corect fără să știm istoria clădirii, iar Acad. Ștefan Bălan îi datorăm o lucrare de referință „Cutremurul de pământ din 4 martie 1977”, publicată în 1982, pe care ne-a lăsat-o spre învățare. În legătură cu acest cutremur Acad. Ștefan Bălan spunea: „Trebuie subliniat faptul că atragerea atenției făcută după cutremurul din anul 1940 de academicianul Aurel Beleş, în legătură cu prăbușirea blocului Carlton și deteriorarea gravă a unor clădiri înalte, capătă proporții mult mai importante după recentul cutremur care a afectat grav pentru a doua oară multe clădiri de acest tip din București, acestea suferind în masă avarii vizibile și invizibile, ceea ce impune necesitatea continuării și adâncirii preocupărilor privind siguranța acestor clădiri la viitoarele cutremure puternice”. Cât de actuale sunt aceste rânduri scrise de Academicianul Ștefan Bălan în 1982!

Să-i păstrăm vie amintirea și să ne aplecăm asupra operei sale!